Anerkendelse i social intervention – en sammenfatning af et langt speciale.

- *Af Mette Frøslev, socialrådgiver & cand. soc. i sociale interventionsstudier*

Hvordan hjælper man kontanthjælpsmodtagere tilbage på arbejdsmarkedet? Et spørgsmål som mange politikere og fagfolk har haft endeløse diskussioner og meninger om, og mange forskellige løsninger på. Svaret findes ikke her. Det er muligvis heller ikke det mest interessante spørgsmål at stille. Dette vil derimod være en formidling af et perspektiv til dette klassiske spørgsmål som, om ikke andet, kan give stof til eftertanke.

Gennem et eksempel om anerkendelse i en social intervention, fodboldforeningen OMBOLD, vises et perspektiv på betingelser for menneskelig udvikling blandt udsatte voksne, som står uden for det ordinære arbejdsmarkedet. Eksemplet viser, at i en social intervention med en anerkendende tilgang, fremmes den enkeltes positive udvikling væk fra udsathed, og henimod fællesskab og inklusion.

Formålet med denne sammenfatning er således at formidle diskussioner, perspektiver og ikke mindst resultater af mit speciale ”Anerkendelse i social intervention” (2016).

Specialet, som denne artikel udspringer af, er skrevet for at opnå kandidatgrad i Sociale Interventionsstudier (RUC). Uddannelsen har fokus på at intervenere meningsfuldt i mennesker hverdagsliv og fremme positiv udvikling. Uddannelsen kvalificerer kandidaterne til at designe, planlægge, gennemføre og evaluere sociale interventioner. Uddannelsen giver et tværfagligt helhedsperspektiv på menneskers udvikling, læring og hverdagsliv. (www.ruc.dk/sociale-interventioner)

Specialet er inspireret af de vedvarende diskussioner om kontanthjælpsmodtageres motivation for at vende tilbage til arbejdsmarkedet. Senest har regeringen indført kontanthjælpsloft og 225-timers reglen. Formålet med lovgivningen er at give kontanthjælpsmodtagere et økonomisk incitament for at få et arbejde. Det skal kunne betale sig at arbejde, er devisen. Denne politiske overbevisning problematiseres

fagpolitisk og samfundsvidenskabeligt. Eksempelvis af Maibrit Berlau, Formand Dansk Socialrådgiverforening, der skriver følgende: *"Problemet med det ensidige, incitamentsrettede fokus, er at de mange kontanthjælpsmodtagere, som har sociale udfordringer eller helbredsproblemer, ikke tænker på økonomiske forskelle på løn kontra kontanthjælp. De fokuserer i langt højere grad på at blive raske og genvinde et helbred, så de kan magte hverdagen samt et eventuelt arbejde og blive selvforsørgende* (Berlau, 2016)". Den nye lovgivning beskriver Berlau ligeledes med metaforen *"(...) at bruge en hammer til at skrue en skrue." (Ibid).* Søren Juul[1] bidrager ligeledes til denne diskussion: *"Det største problem for mange dårligt stillede mennesker er i dag, at de føler sig nedværdiget, stigmatiseret og usynliggjort i mødet med velfærdsstatens institutioner og ikke oplever, at der er rettigheder, der beskytter dem. Det fører til tab af selvværd og selvagtelse og svækker deres deltagelsesmuligheder i samfundet."* (Juul, 2010). Juul beskriver ligeledes, at sociale problemer er blevet reduceret til et spørgsmål om arbejde. Juul argumenterer for, at Axel Honneths[2] teori, om anerkendelse som den universelle betingelse for, at et menneske kan udvikle en vellykket identitet, *"(...) er betydningsfuld for et socialt arbejde, der sigter på at styrke borgernes identitet og ønsker at bidrage til menneskelig opblomstring. Det at bidrage til menneskelig opblomstring har altid været kernen i praktisk socialt arbejde. Begrundelsen er, at det, der er godt for den enkelte, samtidig er et gode for institutionerne og samfundet som helhed."* (Op.Cit.: 16).

Klassiske spørgsmål udspringer af diskussionen, som de ovenstående er eksempler på – Er det gode liv lig med beskæftigelse og kan beskæftigelse løse sociale problemer? Og kan socialt arbejde reduceres til et en målsætning om bringe kontanthjælpsmodtagere i beskæftigelse. Netop dette spørgsmål og normativ for socialt arbejde, har jeg været optaget af mit virke som socialrådgiver og i mit møde med socialt udsatte voksne.

Muligvis var det netop sådanne spørgsmål, der førte til at fodboldforeningen OMBOLD fangede min opmærksomhed. Udefra fremstår det som en social intervention, der for alvor engagerer socialt udsatte voksne og tilmed skaber meningsfulde forandringer for den enkelte spiller. Forandringer som, ifølge OMBOLD, den enkelte selv igangsætter. Eksempelvis reduktion eller stop af misbrug

[1] **Søren Juul** er dr.scient.soc og cand.mag. i historie, sociologi og samfundsfag fra Københavns Universitet.

[2] **Axel Honneth** er tysk professor og filosof. Kendt for sin anderkendelsesteori

eller blot mere indhold i hverdagen. Måske endda forandringer, der kunne lede til et bedre liv og muligvis beskæftigelse. I tillæg til dette eksisterer der antagelser om, at idræt og fysisk aktivitet er meningsfuldt for socialt udsatte og kan bidrage til positiv udvikling og endvidere nedbryde negative mønstre (Fehsenfelt, 2015). Dokumentationen for disse positive effekter og årsagerne hertil, er dog mangelfuldt belyst (Ibid.).

Mine forforståelser

Min tilgang til feltet er præget af forforståelser om feltet, og afgørende for de grundlæggende spørgsmål, som søges undersøgt. Som socialrådgiver har jeg gennem flere år arbejdet med socialt udsatte. I mit professionelle virke, er anerkendelse et ord, som ofte anvendes i faglige drøftelser –*"er det vores eller hans behov", "er han blevet inddraget" eller "hvordan anerkender vi hans valg eller levevis"*. Vi taler ofte om at møde borgeren, hvor han eller hun er og om, at vores indsatser skal give mening. Vi forventer tilsvarende ikke, at indsatser virker, hvis ikke det giver mening over for borgeren. Vi forholder os til, at alle har brug for nogen der anerkender os. For hvem er vi egentligt, hvis vi ikke bliver anerkendt?

Anerkendelsen er således, i min professionelle forståelse, vigtigt for den enkelte borger og vigtigt for at vores arbejde, indsatser og mål kan lykkes – og ikke mindst, at de pågældende borgere kan opleve mening og kvalitet i deres tilværelse. Vi, de professionelle, taler om anerkendelse, som en nødvendighed for udvikling og trivsel, men hvordan vi rent faktisk giver mulighed for anerkendelse kan virke mere vanskeligt og utydeligt. Derfor spørger jeg, hvad anerkendelse er og hvad betyder det at blive anerkendt?

Casen OMBOLD

Navnet OMBOLD, er ikke tilfældigt. Ifølge Nudansk ordbog betyder 'Om' noget der: *"skifter, vender, ændres eller gøres forfra*" (Nudansk ordbog). Derudover er OMBOLD noget dommeren dømmer, "(…) *når en udefrakommende hændelse uhensigtsmæssigt intervenerer i spillet og forhindrer fortsat retfærdigt spil. Implicit ligger i begrebet, at individet er uden skyld og derfor får en ny chance eller mulighed for at fortsætte eller starte forfra." (OMBOLD, 2014).* Man får altså en OMBOLD, såfremt der interveneres uhensigtsmæssigt i spillet og man tildeles dermed en ny chance. Dette er grundtanken med fodboldforeningen OMBOLD, der med fodbold søger at intervenere i udsatte voksnes hverdagsliv og motivere til deltagelse og arrangement (Ibid.). De udsatte voksne, har således været udsat for en uhensigtsmæssig intervention og med fodbolden tilbydes de en ny start. *"Fodbold, Fællesskab, Forandring",* skriver OMBOLD på deres hjemmeside og

appellerer således også til, at fodboldspillet ikke kun handler om selve kampen på banen.

OMBOLDs målgruppe er socialt udsatte voksne med forskellige sociale problematikker, herunder psykisk sygdom, misbrug og hjemløshed. Fælles for dem alle er, at de spiller OMBOLD, da de har vanskeligt ved at indgå i almindelige fodboldforeninger og fordi, at de har lyst.

Det kan være vanskeligt at indgå i en almindelig fodboldforening, hvor der stilles krav til deltagelsen i form af fremmøde, ligesom de sociale problemer kan være svære både at rumme og håndtere for foreningen. Derudover opkræves der i almindelige sportsforeninger kontingentbetaling, hvilket kan være en barriere når man modtager kontanthjælp. Hos OMBOLD er alle velkomne uanset om man kan spille fodbold eller ej, om man er i god eller dårlig form og uanset sociale problemer (Ibid.).

OMBOLD beskrives at være en intervention, der gennem anerkendelse og fællesskab formår at skabe forandringer for den enkelte. De angriber, så at sige, de udsattes voksnes problematikker gennem en aktivitet, der er meningsfuld for den enkelte.

Empirien, som er udgangspunktet for denne undersøgelser, er indsamlet gennem feltarbejde hos foreningen OMBOLD. Feltarbejdet har bestået af deltagende observationer ved de ugentlige træninger på en bestemt lokation gennem ca. 4 måneder. Jeg har således deltaget aktivt i træningen sammen med OMBOLD spillerne. Derudover er der gennemført 5 interview med OMBOLD spillere.

Anerkendelse ifølge Axel Honneth

For at følge de næstkommende uddrag af specialet analyse, er det nødvendigt at kende Honneths grundlæggende begreber og anerkendelse og krænkelse. Selvom teorien kaldes anerkendelsesteori, giver det mening for forståelsen at starte med begrebet krænkelse. I en klassisk analyse af anerkendelse, vil Honneth også tage udgangspunkt i netop krænkelser: *”Socialt undertrykte samfundslags moralske erfaringer viser sig nemlig ikke i positivt formulerede retfærdighedsforestillinger, men ligger implicit i de krænkelser, der ledsager foragtens strukturelle former, fx når stram økonomistyring, politisk signalgivning og institutionelle rutiner fører til usynliggørelse og stigmatisering af bestemte grupper af borgere.”* (Juul & Pedersen, 2012: 337).

Når en person udtrykker en krænkelse, eksempelvis ikke at blive lyttet til, forstået eller set, kan dette ifølge Honneth tolkes som en uudtalt appel om anerkendelse, der empirisk begrunder anerkendelsesidealet (Ibid.). Honneth forklarer, hvordan denne

manglende anerkendelse fører til personlighedstab: *"Fordi erfaringen af den sociale anerkendelse udgør en betingelse, hvorpå menneskets identitetsudvikling som helhed beror, ledsages den udeblivelse, altså foragten, nødvendigvis af en følelse af et truende personlighedstab."* og fortsætter: *"(...) Bliver disse betingelser beskadiget, idet en person bliver nægtet den fortjente anerkendelse, så reagerer den pågældende almindeligvis derpå med moralske følelser, som ledsager erfaringen af foragt, altså skam, vrede eller harme"* (Honneth, 2003:38).

Anerkendelsen er en mulighedsbetingelse for virkeliggørelsen af selvet, da *" (...) jeg kun kan se min selv i en anden, som ser mig."* (Juul i Juul og Pedersen, 2012: 340.). Dette er ifølge Honneth den mest overbevisende afvisning af oplysningsfilosoffernes tro på mennesket som uafhængigt og rationelt, hvorfor Honneths ambition er at gøre anerkendelse til udgangspunkt for en teori, om moralsk motiverede kampe og problemer (Ibid.).

Ifølge Honneth er der 3 anerkendelsesformer: kærlighedsanerkendelse, den retslige anerkendelse og den sociale anerkendelse. Det følgende vil ikke være en fyldestgørende redegørelse for anerkendelsesformerne. Hvis begreberne vækker din nysgerrighed kan det anbefales at læse nærmere herom i "Kamp om Anerkendelse" (Honneth, 2006).

Kærlighedsanerkendelse: Kærlighed skal ikke kun forstås i en romantisk sammenhæng, men derimod som alle primærrelationer. Primærrelationer består af stærke følelsesmæssige bånd mellem par, i venskaber og i forholdet mellem forældre og børn. Kærligheden er det første stadium af gensidig anerkendelse (Honneth, 2006: 131). Igennem kærlighed anerkendes menneskets behov og begge subjekter erkender, at de er afhængige af hinanden i forhold til deres behov (Ibid.). Kærlighed og behov bliver kun bekræftet gennem tilfredsstillelse eller gengældelse. Derved er kærlighedsanerkendelsen afhængig af konkrete andres kropslige eksistens og følelsesmæssige værdsættelse. Honneth beskriver, at denne anerkendelsesform baner vej for elementær tillid og derfor logisk og genetisk går forud for andre anerkendelsesformer. (Op. Cit.: 145). Kærlighedsanerkendelsen er dog, *"Det nødvendige grundlag for autonomt at kunne deltage i det offentlige liv (...)",* da den individuelle selvtillid bidrager til, at man afgrænser sig i forhold til andre (Op. Cit.: 146).

Den retslige anerkendelse: I forhold til det retlige forholder det sig således *"(...) at vi kun forstår os selv som bærere af rettigheder hvis vi ved, hvilke normative forpligtigelser vi har over for de andre. Det er kun ud fra "en generaliseret andens" normative*

perspektiver, der lærer os at anerkende de andre medlemmer af fællesskaber som bærere af rettigheder, at vi også forstår os selv som retspersoner, dvs. være sikre på, at visse af vores krav bliver socialt opfyldt." (Op.Cit.: 147). Honneth beskriver ligeledes, at retslig anerkendelse giver det voksne subjekt mulighed for at forstå dets handlen som et udtryk for autonomi, ligesom rettigheder kan forstås som anonymiserede tegn på samfundsmæssig respekt (Op.Cit,: 159-160).). Mens kærligheden skaber fundamentet *"(...) for, at man kan have tillid til sine egne impulser og behov, er den samfundsmæssige respekt oprindelsen til bevidstheden om, at man skal respektere sig selv fordi man fortjener alle andres respekt."* (Op.Cit.: 160). Hvis et menneske lever uden rettigheder, betyder det for den enkelte, at det ikke har mulighed for at udvikle selvrespekt. Honneth beskriver afslutningsvis i forhold til denne anden anerkendelsesform, at den manglende retslig anerkendelse *"(...) må medføre en lammende, social skamfølelse, som man kun kan frigøre sig fra gennem protest og modstand"* (Op. Cit.: 162).

Den sociale anerkendelse:

Kærlighed og rettigheder er således forudsætning for tillid og selvtillid, men det er i sig selv ikke tilstrækkeligt. Hertil kommer den sociale anerkendelse. "*For at opnå et ubrudt selvforhold har mennesket, ud over erfaringen af følelsesmæssig opmærksomhed og retlig anerkendelse, også behov for en social værdsættelse, hvor det får mulighed for at forholde sig positivt til sine konkrete egenskaber og muligheder."* (Op.Cit.: 163). For at kunne værdsætte hinanden, er det nødvendigt, at de begge orienterer sig mod sådanne værdier og målsætninger, der for dem begge tydeliggør, hvilken betydning de personlige egenskaber har for den anden (Ibid.). Denne tredje form for anerkendelse handler om gensidighed. Denne anerkendelsesform handler således, om at egne individuelle egenskaber anerkendes af fællesskabet. Anerkendelsen fører til en følelse af at være medlem af en gruppe, samt at man som enkeltperson er i stand til at bidrage med noget, hvis værdi værdsættes af de øvrige samfundsmedlemmer (Ibid.). Erfaring af denne anerkendelsesform bidrager med en følelsesmæssig tillid til, at man præsterer noget eller at man besidder egenskaber, som anerkendes som noget værdifuldt. Honneth kalder dette "selvværdsættelse" (Op.Cit.: 173).

I forlængelse af disse tre anerkendelsesformer, formulerer Honneth tre former for krænkelser – og kaldt nægtelse af anerkendelse. Overgreb, fratagelse af rettigheder og nedværdigelse. Nægtelse af anerkendelse krænker den enkeltes positive forståelse af sig selv.

Anerkendelse i social intervention - analysen

I analysen er den indledende problembeskrivelse kogt ned til følgende spørgsmål og underspørgsmål:

Hvordan udfordrer den sociale intervention OMBOLD de normative mål for socialt arbejde med socialt udsatte voksne?

1) hvordan kan tilrettelæggelsen af den sociale intervention OMBOLD forstås i et anerkendende perspektiv?

2) hvordan kan OMBOLDspillernes holdninger til OMBOLD nuancere målene for socialt arbejde?

Inden spørgsmålet kan besvares er det interessant og ikke mindst væsentligt for forståelse af analysen, at gøre et ophold ved, hvem OMBOLD spillerne egentlig var. Ved mit møde med OMBOLD bemærkede jeg hurtigt, at der var tale om en meget mangfoldig gruppe af spillere. På mange måder var spillerne forskellige, ligesom der var et skæbnefællesskab. De havde interessen for fodbold til fælles, men havde vidt forskellig baggrund og bagage og ligeledes nået til forskellige steder i deres liv. Skæbnefællesskabet bestod i en udsathed og en eksklusion fra almindelige fællesskaber. De var ikke fælles om en entydig fortælling, men nærmere erfaringer, hvor ud fra de kunne forstå og være hinanden behjælpelige.

Der var både spillere, som havde haft misbrug af hash og hårde stoffer og andre som stadig røg hash eksempelvis. Derudover havde nogen tidligere haft hjemløseproblematikker og andre havde det stadig. Flest var aktuelt uden for arbejdsmarkedet, andre havde en sporadisk kontakt til arbejdsmarkedet og studerende var også repræsenteret. Derudover havde nogle psykiske og sociale vanskeligheder. Fælles for dem alle var, at de ikke havde en isoleret problematik, men derimod en sammensætning af problematikker. Aldersfordelingen var ligeledes meget varieret og spændte fra midten af tyverne til midten af fyrrene. Det var til træningerne jeg skabte forbindelse til de spillere, der bidrog til undersøgelsen gennem interview. Der var en "kerne" af spillere - dem som var der næsten hver gang. Og så var der alle dem, som kun dukkede op til én træning under min undersøgelse. Endvidere var der dem, som havde en sporadisk tilknytning, som eksempelvis havde spillet tidligere, men ikke længere havde tid på grund af beskæftigelse.

Jeg observerede ligeledes årets første stævne, *"Forårsstævnet"*. Her var der spillere fra mange af landet herberger og misbrugscentre. Her blev målgruppen for OMBOLD, endnu mere mangfoldig, end det førstehåndsindtryk jeg fik gennem træningerne. Mangfoldigheden blev på en måde meget tydelig i spillet på banen. Nogle var med for

at kæmpe om vindertitlen, mens andre mere deltog under devisen - det handler ikke om at vinde, det handler om at være med. Nogle var tydeligt mærket af et hårdt liv, som socialt udsatte og nogle var stadig meget aktive i deres misbrug.

Det er mit indtryk at, der var forskel på de spillere, der deltog i stævnerne og de, som deltog i de almindelige træninger. Dette indtryk begrundes i at flere af de hold, der deltog i stævnerne var fra herberger fra det område, hvor mit empiriske feltarbejde foregik. Til træningerne deltog, der ikke spillere fra disse herberg. I en samtale med en medarbejder fra et herberg gives der ligeledes udtryk for, at de (personalet. Red) ikke har gode muligheder for at følge spillerne til træninger. Det forstås derved, at spillerne på herbergerne i højere grad, har behov for følgeskab til træning.

Spillerne er således en meget forskelligartet gruppe, med flere forskelligartede problematikker, der er på flere stadier af deres udsathed. Spillerne består både af personer, der ikke formår selv at fastholde kontinuiteten i træningen og andre ikke længere har tid, fordi de er videre i deres liv. Præmisserne for deltagelse, spænder derved meget bredt.

… Og så tilbage til analysen

For at give et kortfattet, men alsidigt, indtryk af analysen, er det følgende uddrag af forskellige temaer i analysen, efterfulgt at en sammenfatning af analysens konklusion.

Analysen består af 2 delanalyser, der hver besvarer et underspørgsmål. Den første analyse besvarer spørgsmålet om, hvordan OMBOLDs tilrettelæggelse, kan forstås i et anerkendende perspektiv. Dette er analyseret med udgangspunkt i fodboldforeningens egne formuleringer, som fremgår af deres hjemmeside og facebookside.

At få en ombold

Foreningen oversætter begrebet OMBOLD som, ”*når en udefrakommende hændelse uhensigtsmæssigt intervenerer i spillet og forhindrer fortsat retfærdigt spil. Implicit ligger i begrebet, at individet er uden skyld og derfor får en ny chance eller mulighed for at fortsætte eller starte forfra.” (*OMBOLD, 2014*).* Med denne definition af begrebet OMBOLD, kan der allerede tolkes grundantagelser om spillernes udsathed. Fodboldforeningen giver de socialt udsatte voksne en ombold, når de er endt i en situation, de ikke selv har bragt sig i. Der er sket en udefrakommende hændelse, hvor mennesket er uden skyld.

I et anerkendelses teoretisk perspektiv kan den "udefrakommende hændelse", tolkes som en krænkelse. Den udefrakommende hændelse, kan være en krænkelse af mennesket, på én eller alle former for anerkendelse; kærlighed,

retslig og den sociale. Denne eller disse krænkelser betyder, at mennesker ikke har mulighed for en positiv identitetsudvikling - de har ikke retfærdigt spil. Når mennesket beskrives uden skyld, kan det tolkes som, at mennesket er afhængigt af andre. OMBOLD afviser derved, ligesom Honneths anerkendelsesteori, at mennesket er uafhængigt og selvrealiserende. Mennesket er derimod afhængig af andre mennesker, hvorigennem mennesker får den anerkendelse, der er betingelsen for en positiv identitetsudvikling.

Det kan tolkes, at OMBOLDs udgangspunkt for deres sociale intervention tilbyder socialt udsatte voksne en ny chance for anerkendelse, gennem deltagelse i fodboldforeningen. Med en ny chance og anerkendelse får mennesket mulighed for forandring gennem en positiv identitetsudvikling. Dermed kan det omvendt tolkes, at det er den manglende anerkendelse, der fører til deres udsathed og marginaliserede situation.

Fodbold som beskæftigelsesindsats

OMBOLD har tidligere haft en beskæftigelsesindsats, og deres argumentation for at bruge fodbold sådan, kan forstås i et anerkendende perspektiv. Foreningens tilkendegivelser formidler, hvad OMBOLD betragter som almenmenneskelige behov for at opnå den forandringer, som det enkelte menneske ønsker. Eksempelvis: *"Det handler om at foretage sig noget der giver mening" (Ibid.).* Underforstået at meningsløse aktiviteter, ikke gavner den enkeltes muligheder for forandring. Det meningsfulde sætter derimod *"gang i en positiv spiral, som får mennesker til at igangsætte forandringer i deres liv." (Ibid.).*

Det at foretage sig noget, der giver mening er individuelt betinget. En meningsfuld aktivitet for den ene, er således ikke universel og derfor også meningsfuld for andre. At den enkelte gennem et aktiveringsforløb, bedriver noget meningsfuldt kan tolkes, som anerkendelse af den enkeltes ret - den retlige anerkendelse.

OMBOLD tillægger værdi, at der er*"(...) nogle holdkammerater der venter på en fordi der er brug for dig"* (Ibid.). For at et menneske kan forholde sig til sine egne egenskaber, som værdifulde for andre i fællesskabet, er det nødvendigt at værdsætte sig selv. Selvværdsættelse, som Honneth kalder det. Dette opnås gennem gensidig social anerkendelse. I forhold til dette nævner OMBOLD fællesskabet. Et fællesskab, hvor der er nogen, der tror på én. Forstået som nogen, der tror på ens kompetencer og som har brug for én i fællesskabet. Der er et hold, der har brug for dig og din deltagelse er nødvendig for holdet. Netop anerkendelsen fra fællesskabet, den sociale værdsættelse, er afgørende for, at mennesket kan forholde sig

positivt, overfor egen egenskaber og se muligheder. I Honneths anerkendelsesteori er der konsensus om antagelsen, at den sociale anerkendelse er medvirkende til, at en person kan se sine muligheder og dermed igangsætte forandringer for dem selv. Men for at kunne nå til denne selvværdsættelse som spillerne, ifølge OMBOLD, kan opnå gennem fællesskabet, er tillid og selvtillid også nødvendige betingelser.

Værdifuld i fællesskabet

OMBOLD søger gennem fodbolden at skabe et menneskeligt fokus, med udgangspunkt den enkeltes værdier i fællesskabet, som i et anerkendende perspektiv kan være medvirkende til forandring. OMBOLD sætter ikke mål for den enkeltes forandring, men lader det være op til spillerne selv, at igangsætte den positive spiral. Der er ikke fokus på de sociale problemer, men fokus på at skabe meningsfuldhed, gennem fællesskab og relationer.

Hos OMBOLD er hensigten, at alle, uanset type af udsathed, skal være velkommen hos OMBOLD og uden krav om fast deltagelse. OMBOLD skriver således, at man er velkommen:

”Om man har fodboldtalent eller ej – er aktiv eller tidligere misbruger. Eller netop er udskrevet fra psykiatrisk eller løsladt fra fængsel. Om man kommer hver gang – eller når humøret eller dagsformen tillader det." Og i tillæg til dette: *"Alle kan i OMBOLD både finde ligesindede på kryds og tværs af livssituation – og også blive hinandens rollemodeller.”* (Ibid.).

Intentionen er, at der plads til alle på OMBOLDs hold og derudover kan de yderligere blive rollemodeller. Deres erfaringer kan derfor have værdi for andre spillere. OMBOLD ønsker fokus på spillernes værdi samt, at spillernes historier kan være værdifulde for andre som ikke er socialt udsatte. Spillernes erfaringer tillægges også værdi i forhold andre spillere, for hvem de kan agere rollemodeller. Spillerne har dermed værdi i det lokale fællesskab hos OMBOLD og kan være med til at igangsætte forandring for andre. OMBOLDs tilgang tolkes dermed orienteret mod den sociale anerkendelse og den gensidighed denne er betinget af. Ved denne anerkendelse gives den enkelte spiller en følelse af at være i stand til at bidrage, som de øvrige medlemmer af samfundet værdsætter værdien af.

Fysisk anerkendelse

Gennem min deltagelse i OMBOLD træningerne har jeg flere gange reflekteret over hvordan og om den fysiske aktivitet og den fysiske kontakt, kan forstås i et anerkendende perspektiv. OMBOLD ER gadefodbold og den fysiske aktivitet er

fundamentet for den sociale intervention og det fællesskab, der opstår. OMBOLD eksisterer for at tilbyde fodbold til socialt udsatte, da socialt udsatte voksne, ifølge OMBOLD, ikke har samme muligheder for at deltage i almindelige sportsforeninger. Dette både i forhold til økonomien, med kontingent betaling, og yderligere i forhold til at kunne indgå i det sociale fællesskab. Dette udgangspunkt blev ligeledes bekræftet af spillerne, jeg interviewede undervejs i undersøgelsen. Spillerne talte ligeledes om kravet til deltagelse og dårlige dage, som en årsag til at de ikke kunne overskue at starte i en almindelig fodboldforening. OMBOLD beskriver også, hvordan det kan være vanskeligt for almindelige fodboldforeninger at rumme de sociale problemer, som socialt udsatte voksne har. OMBOLD er derved et tilbud til de socialt udsatte, der ellers ikke har adgang til fodbold eller foreningslivet. Dette grundlæggende præmis for denne sociale intervention kan tolkes, som en kamp for en retslig anerkendelse. Denne kamp består af, en lige ret til at tage del i foreningsliv og ligeledes for deltagelse i og lige muligheder for fysisk aktivitet. Som udgangspunkt har de retslig adgang til almindelige fodboldforeninger, men kan på grund af deres social udsathed, ikke benytte sig af denne ret.

En supplerende overvejelse i forhold til den fysiske anerkendelse, er respekten spillerne viser sig selv. For hvis spillerne gennem krænkelser, har mistet følelsen af selvværd, kan det at gøre noget godt for sig selv, så være en effekt af anerkendelse? Et eksempel kan være en spiller, som har haft et mangeårigt misbrug af euforiserende stoffer. Vedkomne har gennem misbrug ikke vist sig selv og sin krop et værd. Ved aktivt at ændre denne tilværelse, og tillægge sin fysiske form værdi, kan der tolkes en opnået selvværdsættelse og selvtillid.

Hvordan er OMBOLD anderledes end andre beskæftigelsesrettede interventioner?

Hvorfor skal socialt udsatte voksne bruge ressourcer på at deltage i fodbold, når de har mange andre problematikker i deres hverdag, som kræver opmærksomhed? Problemer som eksempelvis arbejdsløshed, psykiske eller sociale problemer. Burde spillerne derfor ikke bruge deres ressourcer på at komme hurtigst muligt tilbage på arbejdsmarkedet og blive selvforsørgende, som italesættes som løsning af netop disse problemer? Fodbold som aktivitet er ikke det man umiddelbart sætter i forbindelse med beskæftigelse, medmindre der er tale om professionel fodbold. Men der er ingen tvivl hos fodboldforeningen OMBOLD om, at tiden på banen er ressourcerne værd, da det for den enkelte igangsætter positive forandringsprocesser.

Den beskæftigelsesrettede socialpolitik, indeholder i høj grad økonomiske incitamenter. Her underforstået, at mennesker på kontanthjælp netop modtager kontanthjælp, da det ikke kan betale sig at få et arbejde. Der indføres derfor regler for at imødekomme disse økonomiske incitamenter. I dette perspektiv mangler mennesket således, blot et incitament til forandring. I kritikken af denne tilgang, efterspørges et hensyn til det enkelte menneskes behov og mennesket værdi, udenfor arbejdsmarkedet. Det fremgår ligeledes, at kritikerne af denne tilgang, finder at de udsattes situation og problematikker glemmes, hvilket presser de socialt udsatte ud over kanten. Dette kan tolkes som en manglende anerkendelse af socialt udsatte, hvilket medvirker til yderligere udsathed.

OMBOLD har ikke udgangspunkt i hverken økonomiske incitamenter eller beskæftigelse som målet, for deres deltagelsen i fodboldforeningen. De har derimod fokus på netop fodbold, fællesskabet og forandring. I OMBOLDs tilgang er der fokus på de forandringer, som den enkelte ønsker for sig selv. Forandringer, der muligvis kan fører til beskæftigelse på længere sigt. Ved at lægge vægt på de forskellige former for anerkendelse, som beskrevet i denne første del af analysen, søger OMBOLD i et anerkendelsesteoretisk perspektiv at forbedre tillid, selvtillid og selvværd for den enkelte spiller.

Analysens anden del

Analysens anden del besvarer undersøgelsens andet underspørgsmål; hvordan kan OMBOLDspillernes holdninger til OMBOLD nuancere målene for socialt arbejde? Her har jeg som beskrevet tidligere interviewet 5 spillere, der deltog ved OMBOLDs ugentlige træninger. Alle de nedenstående citater er fra OMBOLDspillere, der deltog i træningen i løbet af mit feltstudie. Der er ligeledes feltnotater, fra mit eget feltstudie.

At passe ind og høre til

Spillerne, som jeg mødte til OMBOLD, var alle fodboldinteresserede. De havde, inden de begyndte at spille OMBOLD, tidligere i deres liv spillet fodbold. De fleste allerede i deres barn- og ungdom. Det var derfor, for nogen som at genoptage en interesse – en interesse som de fleste var ret gode til. Spillerne jeg mødte, havde på trods af deres interesse og fodboldkundskaber, ikke haft mod på eller mulighed for at melde sig ind i en almindelig fodboldforening. En spiller havde eksempelvis en forståelse af, at han ikke ville passe ind i en almindelig fodboldklub, fordi han ikke ville være i stand til at møde stabilt og habde nogle sociale vanskeligheder, som der ikke er plads til. Han beskriver følgende:

”(…) hvis jeg skal melde mig ind i en klub, så er jeg ikke sikker på at komme hver gang. Og (-) jeg har ikke lyst til alle de spørgsmål og alt muligt og hvem er du og hvorfor (-) og hvis man har det svært ik, bliver lidt hidsig på banen og sådan nogle ting ik."

Han kan ikke umiddelbart se, hvordan han kan være af værdi for et almindeligt hold. Denne følelse af manglende værdi, kan være skabt gennem krænkelser af anerkendelsessfærer. Hos OMBOLD fandt han derimod gensidighed i relationerne til de andre spillere. *"(…) vi har noget tilfælles, ja, som det er ikke rigtig noget vi snakker om på sin vis, men vi ved det alle sammen. (-) så man peger ligesom ikke fingre, eller på den måde. Ikke fordi jeg er bange for, at de skal pege fingre af mig eller noget, af min fortid, men det er bare på en helt anden bølgelængde ik. Så jeg følte ligesom, at det var et godt sted at komme ind. Og lidt familieagtigt."*

Kulturen omkring fodbold bidrager også, til en følelse af succes og værd. Hvad enten det er en træning eller et stævne, er der tilskuere og holdkammerater, der giver øjeblikkelige tilbagemeldinger på dine præstationer på banen. Jeg selv oplevede det på denne måde:

"I dag får jeg scoret 2 mål igen, og også lavet et par oplæg til mål. Det føles fedt at gøre noget godt på banen. Man får nemlig en kommentar med på vejen hver gang. ”God aflevering”, ”godt gået”, ”sådan”. Jeg bliver lige en meter højere hver gang.".

I den første del af analysen, blev det analyseret at tilbuddet om fodbold hos OMBOLD, kunne forstås i den retslige anerkendelsesform. Dette skulle forstås således, at spillerne, fra foreningen OMBOLDs perspektiv, fik adgang til fodbold og foreningsliv, gennem OMBOLD, hvilket de socialt udsatte ikke har til almindelige fodboldklubber. Hos spillerne selv bliver denne dimension ikke tydelig i italesættelser under interview eller under træningerne. Det retslige aspekt, ville have været tydeligt, såfremt spillerne havde oplevet sig krænket af det almindelige fodboldforeningsliv, eksempelvis i form af en afvisning af deres deltagelse. Nogle af spillerne taler i stedet om, at deres adfærd ikke ville passe ind, eller at de nu efter at have deltaget i OMBOLD er "klar" til at starte i en almindelig fodboldklub. De har således ikke prøvet at deltage i en almindelig fodboldforening, men reproducerer en forestilling om, at de ikke kan deltage. Denne forestilling om dem selv, kan skyldes krænkelser i anerkendelsessfærer.

Betydningsfulde venskaber

Indledende vil jeg komme med nogle eksempler på, hvordan spillerne beskriver deres fællesskab og de venskaber som er opstået gennem dette fodboldfællesskab.

"(...) og så følte jeg at jeg fik nogle rigtig gode venner her. Som også har været ude i noget skidt på den ene eller den anden måde. (-) men er på en eller anden bølgelængde kan jeg mærke."

"*Og vi skriver sammen og det er fis og ballade på den gode måde ikke også.. de spørger nogle gange om jeg ikke giver dem et lift eller jeg spørger dem om noget andet. Så det kan jeg mærke - at det er venner for livet, som man har fået her ik."*

"Det er bare fordi jeg er glad for fodbold, tror jeg. Og så er det.. Nu har jeg jo også fået nogle gode venskaber. Det er hyggeligt lige at ses et par gange om ugen."

"(...) der er bare mange folk som kommer her, som jeg er blevet rigtig gode venner med og som der betyder en del, som betyder en hel del for mig nu ik. Og det er også det der gør, at jeg godt kan lide at komme og så videre ik."

Størstedelen af spillerne, blev ved med at deltage på grund af det fællesskab, de havde fået på holdet. Fællesskabet fik jeg en unik mulighed for at opleve gennem deltagerobservationerne, som følgende er et eksempel på: *"Alle er fokuserede på bolden og spillet – alle kan være med. Jeg får afleveringer, selvom jeg ikke er den bedste på banen og laver dårlige afleveringer tilbage. Jeg ender med at score. Der er et lidt forløsende tilråd fra sidelinjen. De havde vist ventet på at "hende den nye" skulle score. Jeg scorer igen – der bliver grint og klappet! (…) Træneren spørger i en af vores pauser, ”Er det sjovt?” Ja!. Det var enormt sjovt og befriende på en måde. På banen er hverdagen glemt og vi hygger os. På banen spilles der fodbold. Samtidigt med at selvtilliden får et boost.* Eksemplet viser, hvordan spillerne inddrog mig i deres fællesskab og hvordan de bidrog til, at jeg fik succes og anerkendelse for mine meget sparsomme fodboldkundskaber.

Det at være velkommen var et vigtigt element for spillerne. Følelsen af at være velkommen blev for nogle af spillerne afløst af nære venskaber. Det er "venner for livet", "nogen som betyder en hel del" og så videre. Gennem det anerkendelsesteoretiske perspektiv er primærrelationer, som venskaber kan karakteriseres som, af afgørende betydning for den grundlæggende tillid, som mennesket kan nære til sig selv og andre. Netop denne anerkendelse, kærlighedsanerkendelsen, er ligeledes forudsætning for de øvrige anerkendelsesformer. Gennem disse relationer, ydes der omsorg og støtte når der er behov herfor.

Spillerne bruger også deres egne erfaringer til at hjælpe og støtte andre. Dette kan give den enkelte spiller en forståelse af sine egne kvaliteter, som er af værdi for andre i det lokale fællesskabet. En af spillerne forklarer her hvordan spillerne hjælper hinanden: *”(…)*

hvis der lige på et tidspunkt, hvor det går lidt ned af bakke for en af os for eksempel og vi går ind og snakker med hinanden spiller om det eller træneren eller hvem det nu er (-) så er den vedkomne meget god til sætte sig ind i tingene og forstå med, og har en forståelse for hvad det egentlig drejer sig om og så komme med nogle input og snakke om det. Så på den måde, er de meget sådan snak og være til stede for hinanden."

In: Så I kan også hjælpe hinanden fordi i forstår hinanden eller hvordan?

Ja, men det kan man godt sige, på visse områder(-) der er selvfølgelig nogen hvis tilværelse er noget slemmere, hvor jeg for eksempel ikke kan sætte mig ind i det, fordi den situation har jeg ikke prøvet, men hvor der er en anden der kan supplere med noget, fordi han har måske været i den samme situation ikke og kan give noget råd(-) så på den måde supplerer vi meget godt for hinanden (-) og støtter op for hinanden ik."

Relationerne var ikke kun tilstede under træningen, men blev overført til hverdagen udenfor træningen. Flere af spillerne havde således en gruppesamtale på Facebook, hvor de skrev til hinanden i løbet af ugen og hørte hinanden om de kom til træning. Nogle så også hinanden privat og var sociale sammen uden for træningen. Relationerne blev altså overført til en kontekst uden for fodboldbanen. På denne måde tydeliggøres det, at den sociale interventionen også har indflydelse på deres hverdagsliv uden for de ugentlige træninger.

Jeg forsøgte i interviewene at udfordre både foreningen OMBOLD og spillernes tilkendegivelser om, at alle var velkomne til træning. Jeg spurgte eksempelvis om, hvad det krævede at blive en del af fællesskabet. Spillerne svarede følgende:

"Ja altså egentlig bare at du dukker op til træning og gerne vil, så er det nok til at du bliver budt velkommen." Og fortsætter:

"*Der er ikke nogen der bliver drillet eller truet eller sådan noget. jeg ved ikke, jeg tror også bare det er sådan en ånd, en ånd der er på OMBOLD altså. altså det tænkte jeg jo også sådan først, argh hvis der kommer alle mulige problemer (...) og alle skal have lov at være der, også selvom de er gode eller dårlige og om de er psykisk syge eller har misbrug, det er lige meget. det er bare fodbold for alle, ikke?"*

"den indbydelse man fik i kammeratskabet når man kommer, den har man selvfølgelig lyst til at give videre. Fordi at, hvorfor skal folk føle sig udenfor? Ik.? Det er jo for folk der har det svært. Eller har haft det svært."

Mit indtryk fra feltstudiet, var at alle deltagerne havde følt sig velkommen og

gjorde en stor indsats for, at andre også skulle opleve dette. Intentionerne om, at alle skal være velkommen, var således i høj grad til stede. Empirisk havde jeg ikke adgang til ytringer af modsat karakter.

Den fysiske kontakt

Den fysiske kontakt var tilstede før, under og efter træning og var en helt naturlig del af træningen. Allerede ved mit første møde med OMBOLD, blev jeg meget hurtigt inviteret til et fast ritual - kram. Der uddeles kram både ved ankomsten til OMBOLD og når man siger farvel. Allerede ved første træning blev jeg en del af ritualet og som jeg blev mere og mere en del af fællesskabet, føltes det nærmest helt akavet, hvis ikke der blev delt kram ud. Her er 3 eksempler fra mine feltnotater:

”Da der er ca. 45 minutter tilbage af træningen kommer en fjerde spiller. Han bliver mødt med kram, ”fedt at du kommer”.”

”Da gruppen bryder op gives der kram. Da jeg stikker hånden frem til den fjerde Ombold spiller, respondere han med ”Nej, du skal også have et kram”.”

”Da vi skilles ved stationen, giver alle krammere til alle.”

En af spillerne beskriver sin velkomst til OMBOLD således: *"De tog rigtig godt imod mig. Rigtig godt imod mig. Altså det var lige fra, altså næsten med krammer fra første gang man kom ind af døren ik."*

Jeg blev overbevist om at, udover at kram er nære og velkomne, så måtte de også kunne forstås i forhold til anerkendelse. Kram forbindes med noget kærligt og trygt og netop på denne måde, tolkes den fysiske kontakt som anerkendelse – Kærlighedsanerkendelse. Når den fysiske kontakt tolkes i kærlighedsanerkendelse, er det med udgangspunkt i de primærrelationer, som spillerne oplever i fællesskabet. Tidligere beskrevet, har flere af spillerne fået nye venskaber, som betragtes som nære og betydningsfulde. Som Honneth argumenterer for, er der størst potentiale for læring ved at undersøge den manglende anerkendelse, som kommer til udtryk gennem krænkelser. Krænkelser af kærlighed er beskrevet eksempelvis krænkelser af kroppen, så som vold eller overgreb. Anerkendelse af kroppen tolkes således, i den positive fysiske anerkendelse som spillerne viser hinanden.

Kram er ikke den eneste fysiske anerkendelse, som jeg observerede under træningerne. Fodbolden generere også andre helt naturlige anerkendelser, som man nok ofte tager for givet i spillet på banen. Men anerkendelsen var ligeledes at mærke i de høje 5'ere der blev givet og klappet på skulderen, når man præsterede godt. Det var alt sammen umiddelbare anerkendelse af dine kvaliteter.

Forandringen – positiv identitetsudvikling

Den menneskelige forandring har været et stort fokus i selve undersøgelsen. Jeg var naturligt nysgerrig på, om nogle af de forandringer, som fodboldforeningen omtaler, kunne identificeres blandt spillerne. Var det rigtigt, at spillerne faktisk fik mod på forandring og var forandringen synlig til træningerne? Med min professionelle baggrund, var det ligeledes naturligt at kigge efter forandringen, da denne oftest er med til at berettige en interventions eksistens. I det sociale felt kan dog det være vanskeligt at afgøre, om en effekt er direkte forbundet med interventionen, da effekten også kan være påvirket af andre udefrakommende faktorer. Endvidere er effekten påvirket, af det enkelte menneskes måde og evne til at bruge interventionen. Netop forandringerne findes relevante at fokusere på, da de i sig selv bidrager med nuancer til det sociale arbejde, som interventionen indeholder. Forandringerne kunne være en forandring i øjeblikket eller mere langvarige forandringer. Øjebliksforandringerne beskrives af spillerne, som eksempelvis et frirum i hverdagen og at tænke på noget andet end problemer. Mens det mere længerevarende forandringer beskrives, som mere overskud, at blive mere social eller at stoppe sit misbrug.

Hvad enten der er tale, om forandringer i forhold til stop af misbrug, overskud til at vende tilbage til arbejdsmarkedet eller at opsøge en almindelig fodboldklub, er det det forandringer, der er mærkbare for den enkelte spiller. Det er endvidere forandringer, som den enkelte selv har ønsket. Der er også potentiale for, at nogle af spillerne bevæger sig væk fra udsatheden og i højere grad inkluderes i samfundet, som det eksempelvis kan være tilfældet i forhold til almindelige fodboldforeninger. Forandringerne vises bedst gennem spillernes egne forklaringer. Nedenstående er derfor to af spillernes beskrivelser af forandring:

Første eksempel: "*Der* (Misbrugsbehandlingssted. red.) *har jeg været siden jeg var 19 år. og så blev jeg først clean her i efteråret. Så hele mit liv er ændret nu, men før der, ændrede det meget, lige at komme ud og møde nogen lidt mere normale mennesker, end der er på (misbrugsbehandlingssted) og så spille fodbold. Og nu så bruger jeg det også bare som et break, for lige at komme væk derhjemme fra og spille lidt bold"*. Før han blev clean, bestod forandringen i at deltage i en aktivitet med mennesker, som var mere *"normale"*, end dem han almindeligvis så på misbrugsbehandlingsstedet. Der blev OMBOLD brugt til at slippe væk fra misbruget og miljøet for et par timer. Han beskriver således: "*Der hyggede jeg mig bare. Glemte at jeg ikke havde nogen penge og hvad*

jeg skulle gøre med det (stoffer red.), jeg skulle bruge senere. Så spillede jeg bare et par timer og. Og fortsætter: *"Jeg skulle stadig have det (stoffer. red) jeg skulle have senere. Men det gav mig nogle timer væk fra det hele, hvor jeg bare hyggede mig. Ja og jeg bliver også i bedre humør når jeg spiller ik.*

Senere blev forandringen en drejning væk fra misbruget. Han tilskriver ikke OMBOLD den fuldstændige årsag til forandringen, men beskriver, at det hjalp på vej. Undervejs og i forbindelse med træningen, er der også sket nogle forandringer i forhold de sociale aspekter:

"Jeg er blevet mere social med tiden. I starten da jeg bare kom, var det bare for at spille fodbold. Der ville jeg ikke snakke så meget med dem. Det var også fordi, jeg kendte dem ikke. Altså men nu, så er jeg i hvert fald blevet mere social med dem, ik. Vi laver også ting uden for en gang imellem.

Og fortsætter: "*Vi har altid noget vi lige kan give videre. jeg hjalp også X (OMBOLDspiller) med at flytte her forleden dag. (...) Ja man vil jo gerne, hvis man kan hjælpe de andre, ik?"*

Han har således udviklet sig i en retning, hvor han gerne vil give noget igen og hjælpe de andre på holdet. Han har, som nogle af de andre, etableret venskaber, som fortsætter uden for træningen. Derudover oplever han en værdi i forhold til at hjælpe andre. Forandringen betyder også, at han overvejer andre muligheder end OMBOLD. OMBOLD har derved været et skridt på vejen mod inklusion i almindelige fodboldklubber. Han fortæller:

"Og jeg vil også gerne starte på et rigtigt fodboldhold. Så jeg tænker, hvis jeg først kommer rigtigt videre i mit liv (-) Nu er jeg blevet clean og sådan noget. Men jeg laver stadig ikke noget. Hvis jeg går i skole og spiller på et rigtigt hold, så tror jeg ikke at jeg vil komme så meget her mere."

Forandringen betyder, at han bevæger sig væk fra OMBOLD, da han på sigt kan se sig selv i en almindelig fodboldklub. Interventionen har altså en mulig holdbarhed i forhold til forandring, efter interventionens ophør.

Andet eksempel: En anden af spillerne har også gennemgået forandringer, der ligeledes leder ham væk fra OMBOLD. Han oplever en personlig udvikling, både i forhold til sit humør, sit temperament og overskud.

"Jeg er blevet meget mere positive. Selvfølgelig har psykologhjælpen også hjulpet mig en hel del. Jeg var meget passivaggressiv. Det kunne jeg også selv se på banen, da jeg startede. Der skulle ikke så meget til før jeg blev sur og jeg blev sådan lidt arhhggg, jeg skal kraftedeme gi ham skal jeg ik. Hvor nu, der er det helt ovre i den anden bane"

In: kunne du forestille dig nogensinde at begynde og spille i en almindelig fodboldklub?

Ja, det tror. Det kunne jeg ikke før.

In: Så det her, det har givet dig et eller andet boost til at kunne se dig selv i en lidt anden sammenhæng også?

Ja. (-) også at komme ud i erhvervslivet igen. Nu er jeg på kontanthjælp, så jeg søger arbejde nu ik. Og det kunne jeg slet ikke overskue før. "

I et anerkendelsesteoretisk perspektiv, er det væsentligt at fremhæve en anden vinkel på forandringen. Forandringen kan her ses som den tillid, selvtillid og følelse af selvværd, som spillernes fortællinger om erfaringerne med OMBOLD indeholder. Ved anerkendelse gennem kærligheds-, retslig og socialanerkendelse har spillerne fået mulighed for at udvikle en positiv identitet. Dette der ifølge Honneth, er betingelsen for et vellykket væren. Såfremt mennesket krænkes, kan det som beskrevet være årsag til identitetstab, skade, lidelse og social eksklusion. Netop derfor argumenter Honneth for at anerkendelse bør være et normativ i samfundskritikken. Gennem denne anerkendelse højnes spillerne muligheder for deltagelse i samfundet.

Konklusionen

Det er på baggrund af analysen konkluderet, at OMBOLD ud fra et anerkendende perspektiv, udfordrer de normative mål for socialt arbejde. OMBOLD betragter ikke mennesket som selvrealiserende, men som afhængige af andre, et fællesskab til at opnå succes og forandring. Hos OMBOLD, er der ikke italesatte mål for den enkeltes udvikling. Udvikling og forandring er genereret af anerkendelsen i fællesskabet, hvor effekterne i et anerkendende perspektiv kan tolkes som tillid, selvtillid og selvværd. I dette fodboldfællesskab får OMBOLDspillerne en mulighed for at opnå anerkendelse for deres individuelle kvaliteter og på denne måde bidrage og blive inkluderet i et fællesskab. Dette er målene, der ifølge et anerkendelsesteoretisk perspektiv, bør være gældende for det sociale arbejde. Analysen kan ikke afvise, at beskæftigelse og økonomiske incitamenter kan løse sociale problemer, men vigtigheden af anerkendelse i forhold til positiv identitetsudvikling synliggøres. Analysen viser et potentiale for forandring og deltagelse i samfundet, gennem en anerkendende social intervention.

Undersøgelsens formål har således været, gennem eksemplificering af anerkendelse, at diskutere udviklingstræk i arbejdet med mennesker, der er udsat for marginalisering og sociale problemer.

Litteratur anvendt i sammenfatningen

Berlau, M. **(**2016**).** *"Sygdom skubber tusinder ud af arbejdsmarkedet",* Politiken, 15.1.2016

Juul, S. (2010). *Fattigdom er mangel på anerkendelse*, Politiken, 15.3.2010

Fehsenfeld, M. (2015): *Inclusion of outsiders Through Sport*, Physical Culture and Sport. Studies and Research, Volume 65, s. 31-40

1: OMBOLD, OMBOLD skaber fodbold, fællesskab og forandring http://ombold.dk/om-os/ (set d. 8.2.2016)

Juul, S & Pedersen K. (2012)**.** *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori* - en indføring, Hans Reitzels Forlag

Honneth, A. (2003), Behovet for anerkendelse, Hans Reitzels Forlag

Honneth, A. (2006). *Kamp om anerkendelse*, Hans Reitzels Forlag

Specialets litteraturliste

Brinkmann, S. & Kvale, S. (2009). *Interview - Introduktion til et håndværk*, 2. udgave, Hans Reitzels Forlag

Brinkmann, S. & L. Tanggaard (2010). *Kvalitative metoder*, 1. udgave, Hans Reitzels Forlag

Carless, D. & K. Douglas (2008)**.** *The role of Sport and Exercise in Recovery from Serious Mental Illness: Two case Studies,* International Journal of Men's Health, Volume. 7, Nr. 2 s. 137-156

Dreier, O. (2014)**.** *Intervention, Evidensbaseret forskning og dagligliv*, Nordisk udkast Årg. 42, nr. 1 s. 5-16

Fehsenfeld, M. (2015): *Inclusion of outsiders Through Sport*, Physical Culture and Sport. Studies and Research, Volume 65, s. 31-40

Hastrup, K., (2010) *Ind i verden*, 2. udgave, Hans Reitzels Forlag

Hasse, C. (2009). *Kultur i bevægelse - fra deltagerobservation til kulturanalyse - i det fysiske rum*, Samfundslitteraturen

Honneth, A. (2003), Behovet for anerkendelse, Hans Reitzels Forlag

Honneth, A. (2006). *Kamp om anerkendelse*, Hans Reitzels Forlag

Højlund, P. & S. Juul (2015). *Anerkendelse og dømmekraft i social arbejde*, 2. udgave, Hans Reitzels Forlag

Juul, S & Pedersen K. (2012)**.** *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori* - en indføring, Hans Reitzels Forlag

Krustrup, P., Randers, M.B., Petersen, J. Andersen, L. J. , Krustrup, B. R., Hornstrup, T., Nielsen, J. J., Nordentoft, M. (2011) *Short-term street soccer improves fitness and cardiovascular health status of homeless men*, Springer-Verlag, s. 2097-2106

Landale, S. & Roderick, M. (2013)**,** *Recovery from addiction and the potential role of sport: Using a life-course theory to study change,* International Review for the Sociology of Sport, Vol. 49 s. 468-484

Larsen, E. L., Andersen, P. T. & Bak, C. K. (2012), *Fortællinger om et liv som arbejdsløs og ekskluderet,* Tidsskrift for forskning i sygdom og samfund, nr. 16 s.83-130

Ravn, S. & Hansen, J**.** (2013). *Bevæggrunde for bevægelse*, Syddansk universitetsforlag

Spradley, J. P. (1980). *Participant Observation*, Holt, Rinehart and Winston,

Politikkens nudansk ordbog

Publikationer:

Andersen, L. L., Bisballe, L., Hulgård, L. & Spear, R. (2008). *Alternativ beskæftigelse og integration af socialt udsatte grupper*, CSE Publications 02:08,

Askgaard, L & Hansen, F. K. (2011). *Matchbold: et metodeudviklingsprojekt - en evaluering,* Center for Alternativ Samfundsanalyse

Brandt, P., Henriksen, B., Jensen, K. & Rasmussen N. C. (2009)**.** *Udsat for forståelse - en antologi om socialt udsatte,* Rådet for Socialt Udsatte

Davidsen, M., Holst, M & Juel, K. & Pedersen, P. V (2012): *Sundhedsprofil for socialt udsatte i Danmark 2012 og udviklingen siden 2007*, Statens Institut for Folkesundhed, & Rådet for Socialt Udsatte.

Davidsen, M., Holst, M & Juel, K. & Pedersen, P. V. (2013). *Dødelighed blandt socialt udsatte i Danmark 2007-2012,* Statens Institut for Folkesundhed & Rådet for Socialt Udsatte

OMBOLD (2014), *Årsrapport 2014*

Sundhedsstyrelsen (2012), *Et sundt liv for udsatte borgere*,

Avisartikler:

Berlau, M. **(**2016)**.** *"Sygdom skubber tusinder ud af arbejdsmarkedet",* Socialrådgiveren, 15.1.2016

Juul, S. (2010). *Fattigdom er mangel på anerkendelse*, Politiken, 15.3.2010

Ravnholt, J. E. (9.12.2015) *Galt eller Genialt? Arbejdsløse sendes til fodbold*, Metroexpress

Internet

1: OMBOLD, OMBOLD skaber fodbold, fællesskab og forandring http://ombold.dk/om-os/ (set d. 8.2.2016)

2: Facebook, OMBOLD (9.12.2015) http://www.facebook.com/ombold/?fref=ts

3: Krustrup, P. & Kousgaard, B. (2014). *Street football boosts fitness and health in socially deprived men*, Københavns Universitet, Copenhagen Centre for Team Sport and Health http://www.teamsport-health.ku.dk/news/2014/socially-deprived/ (set d. 15.3.2016)

4: Kulturministeriet (2016). 11,34 ,mio. kr. til idræt for udsatte borgere. http://kum.dk/nyheder-og-presse/pressemeddelelser/nyheder/1134-mio-kr-til-idraet-for-udsatte-borgere/1/1/ 1.3.2016

5: Social- og indenrigsministeriet. *Om arbejdsområdet*: http://sim.dk/arbejdsomraader/udsatte-voksne.aspx (set d. 16.3.2016)

6: Beskæftigelsesministeriet, Hvorfor skal vi have et kontanthjælpsloft? http://bm.dk/da/Beskaeftigelsesomraadet/Flere%20i%20arbejde/Kontanthjaelpsloft.aspx (set d. 4.5.2016)

7: Regeringen, Folketingen har vedtaget kontanthjælpsloft, http://bm.dk/da/Aktuelt/Pressemeddelelser/Arkiv/2016/03/Folketinget%20har%20vedtaget%20kontanthjaelpsloft.aspx (set d. 4.5.2016)

8: Retsinformation, Bekendtgørelse om matchvurdering https://www.retsinformation.dk/pdfPrint.aspx?id=139870 (Set d. 19.6.2016)

9: Retsinformation, Bekendtgørelse af lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov

https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=172900 (set d. 23.6.2016)